

Traducere: Magda Zucker

Începerea călătoriei

Haiei Sara 5781

Cu ceva timp în urmă, un ziar britanic, *The Times*, a intervievat un membru proeminent al comunității evreiești și membru al Casei Lorzilor - să-i spunem Lord X - la aniversarea a 92 de ani. Intervievatorul a spus: “Majoritatea oamenilor, atunci când ajung la ce-a de-a 92-a zi de naștere, încep să se gândească să încetinească ritmul. Tu pare că accelerezi. De ce?”

Răspunsul lui Lord X a fost acesta: “Când ajungi la 92 de ani, încep să vezi cum ușa începe să se închidă și am atât de multe de făcut înainte ca ușa să se închidă încât, cu cât îmbătrânesc, trebuie să lucrez din ce în ce mai mult.”

Avem o imagine similară și pentru Avraham în pericopa acestei săptămâni. Sara, însoțitoarea sa constantă pe drumul lor, a murit. El are 137 ani. Îl vedem jelind moartea Sarei, iar apoi trece la acțiune. Intră într-o negociere elaborată pentru a cumpăra un teren unde să o îngroape. Așa cum rezultă clar din text, aceasta nu este o sarcină ușoară. El le mărturisește localnicilor, hetitilor, că este un “străin, venetic printre voi” (Gen. 23:4), însemnând că știe că nu are dreptul să cumpere pământ. Va fi necesară o concesie specială din partea lor pentru ca el să poată face acest lucru. Hetiții, în mod politicos și totodată ferm, încearcă să-l descurajeze. El nu are nevoie să cumpere un loc pentru înmormântare: “Niciunul din noi nu te va opri să-ți îngropi moarta în mormântul lui.” (Gen. 23:6) El poate să o îngroape pe Sara în locul funerar al altcuiva. La fel de politicos, dar nu mai puțin insistent, Avraham explică că este decis să cumpere terenul. În final, plătește un preț exagerat (400 sicli de argint) pentru acesta.

Achiziția peșterii Mahpela este, evident, un eveniment foarte semnificativ, deoarece este înregistrat în detaliu și cu o terminologie profund juridică, nu doar aici, dar și în alte 3 momente în Geneză (aici, la versetul 23:17 și apoi în 25:9; 49:30; și 50:13), de fiecare dată la fel de formal. Aici, de exemplu, Iacov pe patul de moarte le vorbește fiilor săi:

“Să mă îngropați împreună cu părinții mei, în peștera care este în ogorul lui Efron hetitul, în peștera din ogorul Mahpela, care este față în față cu Mamre, în țara Canaan. Acesta este ogorul pe care l-a cumpărat Avraam de la Efron hetitul, ca loc de înmormântare. Acolo au fost îngropați Avraham și nevasta lui Sara; acolo au fost îngropați Itzhak și nevasta lui Rebeca; și acolo am îngropat-o pe Leah. Ogorul și peștera care se află acolo au fost cumpărate de la hetii.” (Gen. 49:29-32)

Se sugerează ceva important aici, altfel de ce ar fi specificat, de fiecare dată, exact unde este situat terenul și de la cine l-a cumpărat Avraham?

Imediat după povestea cumpărării terenului citim “Avraam era bătrân, înaintat în vârstă; și Domnul binecuvântase pe Avraham cu orice lucru.” (Gen. 24:1) Din nou, acest paragraf sună de parcă ar fi sfârșitul vieții, nu prefața unui nou curs al acțiunii și, din nou, așteptările noastre nu sunt îndeplinite. Avraham lansează o nouă inițiativă, de această dată de a găsi o soție potrivită pentru fiul său Itzhak care are acum cel puțin 37 ani. Avraham îl instruieste pe cel mai de încredere servitor al său să meargă în “țara mea, locul nașterii mele.” (Gen. 24:2), pentru a găsi o femeie potrivită. El își dorește ca Itzhak să aibă o soție care să-i împărtășească credința și modul de viață. Avraham nu menționează că ea ar trebui să vină din aceeași familie, însă aceasta pare a fi o presupunere care planează ca substrat.

Ca fel ca în cazul achiziției terenului, cursul evenimentelor este descris mai în detaliu decât aproape orice alt episod din Tora. Fiecare conversație este menționată. Contrastul cu legământul lui Itzhak nici că ar putea fi mai puternic. Acolo, aproape totul - gândurile lui Avraham, sentimentele lui Itzhak - sunt păstrate sub tăcere. Aici, totul este menționat. Din nou, stilul literal ne atrage atenția asupra semnificației a ceea ce se întâmplă, fără a ne spune cu exactitate despre ce este vorba.

Explicația este una simplă și neașteptată. De-a lungul poveștii lui Avraham și Sara, Dumnezeu promite două lucruri: copii și o țară. Promisiunea unei țări (“Scoală-te, străbate țara în lung și în lat; căci ție ți-o voi da.” Gen. 13:17) este repetată de nu mai puțin de șapte ori. Promisiunea de a avea copii este menționată de patru ori. Urmașii lui Avraham vor fi “un popor numeros” (Gen. 12:22), la fel de mulți precum “pulberea pământului” și “stelele cerului” (Gen. 15:5); el va fi nu doar tatăl unui popor, ci a mai multora (Gen. 17:5).

Cu toate acestea, atunci când Sara moare, Avraham nu are nici măcar un centimetru de pământ care să îi aparțină și are doar un copil care va continua legământul, Itzhak, care era la acel moment moment necăsătorit. Niciuna dintre promisiuni nu fusese îndeplinită. De aceea cele două povești din Haiei Sara sunt prezentate atât de detaliat: achiziția terenului și găsirea unei neveste pentru Itzhak. Există o morală, iar Tora încetinește ritmul narațiunii pe măsură ce acțiunea avansează pentru a se asigura că nu trecem cu vederea ideea principală.

Dumnezeu promite, însă noi trebuie să acționăm. Dumnezeu i-a promis lui Avraham țara, însă el a trebuit să cumpere prima parcelă. Dumnezeu îi promite lui Avraham numeroși urmași, însă Avraham trebuie să se asigure că fiul său se căsătorește cu o femeie care va împărtăși o viață a legământului pentru a avea, așa cum spunem astăzi, “nepoți evrei”.

În ciuda tuturor promisiunilor, Dumnezeu nu acționează și nu va acționa singur. Prin însuși actul de auto-limitare (*tzimtzum*) prin intermediul căruia El crează spațiu pentru libertatea omului, Dumnezeu ne dă responsabilitatea și doar exercitând-o ajungem la deplina noastră dimensiune de ființe umane. Dumnezeu l-a salvat pe Noah de la Potop, însă Noah a trebuit să construiască arca. El a dat tărâmul Israelului poporului Israel, însă ei au trebuit să poarte bătăliile. Dumnezeu ne dă puterea de a acționa, însă noi trebuie să îndeplinim acțiunile. Ceea ce schimbă lumea, îndeplinindu-ne destinul, *nu este ceea ce face Dumnezeu pentru noi, ci ceea ce facem noi pentru Dumnezeu.*

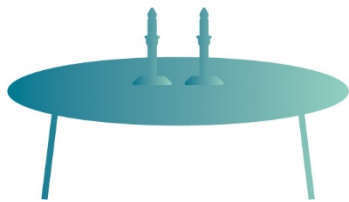
Acest lucru este înțeles de lideri și, este ceea ce l-a făcut pe Avraham să fie primul lider evreu. Liderii își asumă responsabilitatea de a crea condiții în care scopurile lui Dumnezeu pot fi îndeplinite. Ei nu sunt pasivi, ci activi - chiar la o vârstă înaintată, asemeni lui Avraham în pericopa acestei săptămâni. Într-adevăr, în capitolul imediat de după cel în care este redată povestea găsirii unei neveste pentru Itzhak, spre surprinderea noastră, citim că Avraham se recăsătorește și are încă opt copii. Orice ne spune acest lucru - și există cu siguranță foarte multe interpretări (cel mai probabil astfel se explică cum Avraham devine “tatăl mai multor popoare”) - cu siguranță transmite faptul că Avraham a rămas tânăr, la fel cum Moshe a rămas tânăr “vederea nu-i slăbise, și energia sa naturală era neschimbată.” (Deut. 34:7). Deși a acționa consumă energie, ne și oferă energie. Contrastul dintre Noah la bătrânețe și Avraham la bătrânețe nu putea fi mai accentuat.

Poate, totuși, cel mai important aspect din această pericopă este acela că promisiunile mari - o țară, nenumărați urmași - devin realitate prin începuturi foarte mici. Liderii pornesc de la un viitor pe care și-l imaginează însă știu și că este un drum lung de la punctul unde se află până la cel pe care îl visează; putem ajunge acolo doar cu câte o acțiune pe rând, zi după zi. Nu există scurtături miraculoase - și chiar dacă ar exista nu ar fi de ajutor. Folosirea unei scurtături ar avea un rezultat precum tărâcuța lui Iona, care a crescut peste noapte și apoi a

murit peste noapte. Avraham a achizitionat doar o singură parcelă și a avut doar un fiu care să continue legământul. El însă nu s-a plâns și a murit împăcat și satisfăcut. Pentru că începuse. Pentru că a lăsat generațiilor viitoare o bază pe care să construiască. Toate marile schimbări sunt munca a mai mult de o generație și niciunul dintre noi nu va trăi cât să vadă rezultatele complete ale eforturilor noastre.

Liderii văd destinația, încep călătoria și îi lasă în urma lor pe cei care să o continue. Acest lucru este suficient pentru a înzestra o viață cu nemurire.

Shabat Shalom

ÎNTREBĂRI ÎN JURUL MESEI DE SHABAT

1. De utilizează Dumnezeu (*auto-limitarea*)?
2. Ne inspiră să acționăm cunoașterea faptului că, până la urmă, ușa se va închide pentru fiecare dintre noi? Dacă da, în ce fel?
3. Ce acțiuni vrei să întreprinzi pentru a te asigura că ai pornit călătoria?